

Socio-economische ongelijkheden in zelf-gerapporteerde uitkomsten van patiënten met een totale heup- of knieprothese vanwege artrose

Ongelijkheden in gezondheid tussen patiëntengroepen komen veel voor en socio-economische status (SES) is een belangrijke onderliggende factor hiervan. SES wordt meestal omschreven als een samengestelde maat van inkomen, opleidingsniveau en beroep. Ongelijkheden in uitkomsten door SES spelen ook in de orthopedie een grote rol. Zo is bekend dat patiënten met een lagere SES-categorie die een totale heup- of knieprothese (THP, TKP) krijgen lager scoren op zelf-gerapporteerde uitkomsten (PROMs), zoals ervaren gezondheid en ziektelast. Deze verschillen zijn voor Nederlandse patiënten nog niet in detail bekeken. Het doel van dit onderzoek was om uit te zoeken of er ongelijkheden naar SES zijn in de pre- en postoperatieve PROMs van patiënten met een THP of TKP vanwege artrose. Dit kan helpen in ons begrip van en uiteindelijk de vermindering van ongelijkheden.

Hiervoor werden patiënten met complete preoperatieve en 12-maanden postoperatieve PROMs bekeken. Voor de algemene kwaliteit van leven werd de EQ-5D-3L index bekeken. Voor ziekte-specifieke gezondheidstoestand werden de Oxford Hip Score (OHS) en de Oxford Knee Score (OKS) bekeken. Een maat voor SES, berekend door het Sociaal Cultureel Planbureau, werd gekoppeld aan de dataset op basis van de postcode van patiënten. Deze maat werd in kwintielen, ofwel 5 gelijke groepen, gedeeld. We vergeleken de pre- en postoperatieve PROMs en de verschillen (verschil tussen post- en preoperatieve PROM-score) van het beste met het slechtste SES kwintiel. Hierbij werd rekening gehouden met geslacht, leeftijd, BMI, ASA- en Charnley-score. Omdat de preoperatieve PROM-score een groot effect heeft op de verschillen, bekeken wij de verschillen afzonderlijk voor de preoperatieve PROM-score in kwintielen.

Socio-economische status (SES) en zelf-gerapporteerde uitkomsten van een totale heup- of knieprothese

Totale heupprothese (THP) Totale knieprothese (TKP)

44.732

Totaal

30.756

Totaal

Laagste SES en patiëntkenmerken

THP

- hogere BMI
- slechtere ASA-score
- minder vaak in ZBC's
- ouder
- vaker gecementeerde prothese
- meest gebruikte benaderingen anterior en bij lage SES vaker posterolateraal

TKP

- hogere BMI
- slechtere ASA-score
- minder vaak in ZBC's

Laagste SES en pre- en postoperatieve PROMs

Patiënten met laagste SES met een totale heup- of knieprothese

lagere algemene kwaliteit van leven (EQ-5D index score) voor en na de operatie

lagere ziekte-specifieke gezondheidstoestand (OHS/OKS) voor en na de operatie

Laagste SES en verschil tussen pre- en postoperatieve PROMs

Patiënten met laagste SES met een totale heup- of knieprothese

groter positief verschil tussen pre- en post-operatieve PROMs

Te verklaren doordat:

Alle patiënten met een slechtere preoperatieve gezondheidstoestand (EQ-5D index en OHS/OKS)

→ gemiddeld sterkere verbetering tussen pre- en postoperatieve PROMs

Laagste SES: slechtere preoperatieve gezondheidstoestand

→ gemiddeld sterkere verbetering tussen pre- en postoperatieve PROMs

Rekening houdend met slechtere preoperatieve gezondheidstoestand:

→ gemiddeld minder sterke verbetering tussen pre- en postoperatieve PROMs ten opzichte van hoogste SES

Conclusie

Patiënten met een totale heup- of knieprothese met de laagste socio-economische status (SES) hadden preoperatief de slechtste zelf-gerapporteerde gezondheidstoestand. Dit zette door in een gemiddeld verminderd herstel. Dit nadelige effect van SES was op elk meetmoment ongeveer net zo groot als het hebben van een Charnley score C: meerdere gewrichten aangedaan of verminderd kwaliteit van leven door artrose. Vervolgonderzoek moet aantonen of het verschillend gebruik van benadering en wel of niet gebruik van cement naar SES bij patiënten met een totale heupprothese dit effect kan verklaren.